

Кравчик М.Б.

Львівський національний університет імені Івана Франка

ОСОБЛИВОСТІ ПАТРОНАТУ В ЗАКОНОДАВСТВІ УКРАЇНИ

Стаття присвячена дослідженню патронатних відносин, надання дитині тимчасового догляду та виховання в сім'ї патронатних вихователів. Проведено аналіз понять «патронат», «діти-сироти», «діти, позбавлені батьківського піклування», проаналізовано причини виникнення патронатних відносин та патронатного виховання в Україні.

Впровадження патронатного виховання може надати дитині тимчасового догляду, виховання та реабілітації в сім'ї патронатних вихователів, чим буде забезпечено повноцінний розвиток дитини та зростання її в здоровому середовищі, необхідному їй для зростання і формування як особистості.

Така форма влаштування дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, як патронат, викликає на практиці безліч суперечностей.

Висвітлено розвиток патронатних відносин в Україні та законодавче закріплення даного інституту. Юридична наука зберегла найбільш вагомі теоретичні та практичні досягнення такої форми влаштування дітей, які позбавлені батьківського піклування, як патронат минулих років, розвинувши та вдосконаливши відповідні правові норми та пристосувавши їх до сучасних вимог законодавства й існуючих сімейно-правових відносин.

Проаналізовано Сімейний кодекс України, Закон України «Про охорону дитинства», в якому чітко закріплено, що одним з основних прав кожної дитини є право на виховання в сім'ї або в умовах, максимально наближених до сімейних, та інші підзаконні нормативно-правові акти: Постанову Кабінету міністрів України, якою затверджено «Порядок створення та діяльності сім'ї патронатного вихователя, влаштування, перебування дитини в сім'ї патронатного вихователя», Типовий договір про патронат над дитиною та «Порядок оплати послуг патронатного вихователя та виплати соціальної допомоги на утримання дитини в сім'ї патронатного вихователя».

Також наведено правові проблеми правового регулювання патронатних правовідносин та проведено аналіз особливостей правового регулювання інституту патронатного виховання.

Ключові слова: патронат, діти-сироти, діти, позбавлені батьківського піклування, патронатне виховання, патронатні правовідносини.

Постановка проблеми. Впровадження патронатного виховання дітей зумовлено потребою суспільства забезпечити вихованням і турботою дітей, які позбавлені батьківського піклування та які опинилися в тяжких життєвих ситуаціях. Вони з певних причин не виховуються в повноцінних родинах та знаходяться на межі поміщення в притулок чи інтернат. Саме впровадження патронатного виховання може надати дитині тимчасового догляду, виховання та реабілітації в сім'ї патронатних вихователів, чим буде забезпечено повноцінний розвиток дитини та зростання її в здоровому середовищі, необхідному їй для зростання і формування як особистості. Оформлення патронатних правовідносин здійснюється на підставі укладеного договору про патронат над дитиною, який укладається між органами опіки й піклування та патронатним

вихователем, а у випадку влаштування дитини за згодою батьків – батьками дитини.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Натепер немає єдиної наукової позиції щодо розуміння правової природи договору про патронат над дитиною. Останнє проявляється передусім у відсутності єдиного узгодженого поняття договору про патронат над дитиною, а також у наявності цілої низки різноманітних підходів щодо визначення його галузевої приналежності.

Така форма влаштування дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, як патронат, викликає на практиці безліч суперечностей, які зумовлені тим, що чинним законодавством не врегульовано певні питання: не встановлено вимог щодо форми та змісту договору про патронат; не зазначено, з якого бюджету буде здійснюватися оплата патронатному вихователю.

Ряд поставлених питань потребує вирішення на законодавчому рівні.

Дослідженню правових проблем дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, було присвячено низку праць. В Україні правові проблеми влаштування дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, були предметом досліджень таких науковців: О.О. Грабовської, Л.М. Зілковської, О.І. Карпенко, Л.В. Лешанич, М.В. Логвінова, В.П. Мироненко, Л.Ю. Міхеєва, О.О. Пунди, О.В. Розгон. Також теоретичним проблемам патронатного виховання та деяким законодавчим проблемам патронату було присвячено роботи С.Б. Булеци, В.Ю. Євко, Л. Коваль, Л.А. Машкіної, В.Н. Приходько, У.В. Романчук, З.В. Ромовської, О.В. Фетісової, С.Я. Фурси, В.О. Цветкова, Ю.С. Червоного, Л. Фуштей, М.М. Токарчук, Б.І. Сташків та інших.

Однак вивчення наукової літератури дає підстави стверджувати, що питання правового регулювання договірних відносин у сфері патронатного виховання залишається недостатньо вивченим, що й зумовлює необхідність його дослідження.

Постановка завдання. Мета статті – дослідити поняття патронатних відносин та передумови їх виникнення, висвітлити розвиток патронатних відносин в Україні та законодавче закріплення даного інституту, з'ясувати підстави надання дитині тимчасового догляду та виховання в сім'ї патронатних вихователів, провести аналіз особливостей правового регулювання інституту патронатного виховання.

Виклад основного матеріалу дослідження. Для повноцінного фізичного, інтелектуального та культурного розвитку дитині конче необхідна сім'я. Держава Україна вживає чимало заходів для охорони дітей та дитинства шляхом усиновлення, опіки, піклування, патронату, прийомної сім'ї, прийомних батьків та влаштування дітей в дитячі будинки сімейного типу. Однією з найважливіших форм захисту прав таких осіб сьогодні є патронатні відносини. Встановлення патронату над дитиною означає надання дитині тимчасового догляду та виховання в сім'ї патронатних вихователів. Здійснення патронату над дитиною проводиться на підставі договору про патронат над дитиною. Саме укладення такого договору дає законні підстави для передачі дитини під патронат у сім'ю патронатного вихователя для тимчасового догляду та виховання, а також реабілітації дитини в цій сім'ї за умови перебування дитини в складних життєвих умовах, який відбувається за згоди батьків дитини.

До 2002 року в нормативних актах застосовувалися терміни «приймна сім'я» та «дитячий будинок сімейного типу», проте з прийняттям Сімейного кодексу України з 10 січня 2002 р. впроваджується поняття патронату.

На думку Л. І. Фуштей, поняття «патронат» вживається в таких основних значеннях:

1) як основа утворення родинних взаємин у ситуації, коли знаходиться певна частина дітей, які втратили батьків (діти-сироти) чи через різні причини позбавлені батьківського піклування, а також наявна відповідна категорія дорослих осіб, які не мають/чи мають своїх дітей та виявляють своє бажання взяти одного чи декількох таких дітей на патронатне виховання; у цих випадках держава офіційно юридично закріплює таке оформлення родинних взаємин через термін «патронат»;

2) як діяльність родичів, близьких або нерідних осіб, спрямована на турботу й підтримку дітей у задоволенні їхніх основних життєво необхідних потреб, захист їхніх інтересів у процесі особистісного становлення;

3) як діяльність окремих груп осіб, що представляють різні інституційні форми влаштування дітей, позбавлених батьківського піклування (притулки, інтернатні, патронатні та інші утворення) [1, ст. 19–20].

Варто зазначити, що влаштування дітей, які залишилися без піклування батьків, у сім'ю практикувалося ще задовго до встановлення незалежної України. Відповідно, розвиток патронату в Україні можна поділити на три етапи:

1) влаштування дітей в Україні – складовій частині Російської імперії;

2) патронат у період панування на території України радянської влади;

3) патронат у незалежній Україні.

Так, наприклад, за часів володарювання Катерини II у Російській імперії однією з форм опіки над сиротами законодавчо було визначено патронат. Допомога надавалась насамперед безпритульним дітям, хворим, неповнолітнім. При цьому відповідальність за надання такої допомоги покладалася на сільські та міські громади. Одним із головних завдань патронату цього часу було надання дітям можливості розвиватися духовно.

У радянський період інститут патронату був започаткований постановою ЦВК і РНК РСФРР «Про порядок та умови передачі вихованців дитячих будинків у селянські сім'ї» від 5 квітня 1926 р., а також постановою ЦВК і РНК РСФРР «Про порядок і умови передачі вихованців дитя-

чих будинків та інших неповнолітніх трудящим у містах та робітничим селянам» від 28 травня 1928 р. [2, ст. 178].

В УРСР патронат був врегульований постановою РНК УРСР від 11 червня 1940 р. «Про порядок патрунування дітей в колгоспах і сім'ях трудящих». На патронат бралися діти від п'яти місяців до шістнадцяти років на підставі договору. Договори уклалися з відділом охорони здоров'я, якщо дитина ще не досягла чотирьох років, а щодо старших за віком дітей – з відділом освіти.

Необхідність такої форми виховання була зумовлена неспроможністю державних установ улаштувати всіх дітей, позбавлених батьківського піклування через колективізацію, голодомор, репресії та війни. Тому, незважаючи на проголошений пріоритет колективного державного виховання дітей, сама держава делегувала функції з їхнього влаштування окремим громадянам. Передача дітей під патронат у селянські сім'ї поєднувалася з державними заходами соціальної підтримки (виділення коштів на утримання патрованої дитини з місцевих бюджетів). Після досягнення особою, яка перебувала під патронатом, 14 років передбачалося також надання з кас громадської взаємодопомоги колгоспів грошової допомоги, а з місцевого бюджету – одноразової грошової допомоги.

Як тоді, так і натепер, патронат провадився на добровільних засадах і полягав у тому, що сім'я брала на виховання дитину за договором з відповідними державними органами. У цьому договорі обумовлювались умови тимчасового утримання і виховання дитини, а також державна допомога, яку отримує сім'я на утримання такої дитини.

У Конвенції ООН про права дитини наголошено, що діти мають зростати в сімейному середовищі в атмосфері щастя, любові та розуміння, а сім'ям має бути надано необхідні захист і підтримку [3]. У міжнародному праві однією з найважливіших сімейних цінностей є народження та виховання дітей у сім'ї обома батьками та турбота батьків про дітей. Ця цінність знайшла своє відображення в законодавстві України, а саме в СК України, Законі України «Про охорону дитинства», в якому чітко закріплено, що одним з основних прав кожної дитини є право на виховання в сім'ї, або в умовах, максимально наближених до сімейних.

Незважаючи на той, факт, що норми, які регулюють питання договору про патронат над дитиною, закріплені українським законодавством уже

понад 17 років (з моменту прийняття СК України), у нашій державі так і не було напрацьовано достатню правозастосовну та судову практику в цій сфері. Насамперед це було викликано тим, що донедавна була відсутня низка підзаконних нормативно-правових актів, необхідних для реалізації патронату над дітьми. Лише 16 березня 2017 р. Кабінет Міністрів України видав постанову, якою затвердив «Порядок створення та діяльності сім'ї патронатного вихователя, влаштування, перебування дитини в сім'ї патронатного вихователя», Типовий договір про патронат над дитиною, «Порядок оплати послуг патронатного вихователя та виплати соціальної допомоги на утримання дитини в сім'ї патронатного вихователя», а на практиці, зважаючи на відсутність нормативно-правового регулювання патронату (крім кількох статей СК України), передача дітей під патронат починає застосовуватися окремими органами місцевого самоврядування лише як правовий та соціальний експеримент за посередництва громадських правозахисних організацій з 2009 року.

Окрім зазначених нормативно-правових актів, під час укладення договору про патронат над дитиною повинні враховуватися також положення законів України «Про охорону дитинства», «Про соціальну роботу із сім'ями, дітьми та молоддю» тощо.

Таким чином, інститут патронату зазнавав чимало змін, на його формування і розвиток, безперечно, вплинули ті соціально-економічні та політичні зміни, які відбувалися в країні впродовж десятиліть. Сучасна юридична наука зберегла найбільш вагомимі теоретичні та практичні досягнення такої форми влаштування дітей, які позбавлені батьківського піклування, як патронат минулих років, розвинувши та вдосконаливши відповідні правові норми та пристосували їх до сучасних вимог законодавства й існуючих сімейно-правових відносин.

Сьогодні питання патронату над дітьми регулюється главою 20 СК України. Згідно зі ст. 252 СК України патронат над дитиною – це тимчасовий догляд, виховання та реабілітація дитини в сім'ї патронатного вихователя на період подолання дитиною, її батьками або іншими законними представниками складних життєвих обставин [4]. Під такими обставинами слід розуміти насильство, бездоглядність, загрозу життю і здоров'ю, проблемами з житлом, хворобу батьків або їх ув'язнення тощо. Одними з уразливих категорій дітей, які мають найбільші ризики щодо порушення їхнього

права на сімейне виховання, є діти-сироти та діти, позбавлені батьківського піклування.

Стабільно в Україні щороку близько 10 тис. дітей залишаються без батьківського піклування, зокрема, через безвідповідальне ставлення батьків до виконання своїх обов'язків, уживання батьками алкоголю, наркотичних засобів, жорстоке поводження з дитиною, інші сімейні скрути (тривала хвороба, інвалідність, малозабезпеченість, безробіття тощо).

Л. М. Токарчук вважає, що на відміну від інших форм влаштування дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, в понятті «патронат» не уточнюється, над якою саме категорією дітей він встановлюється – над дітьми-сиротами та/або дітьми, позбавленими батьківського піклування. А це має значення, адже смислове наповнення цих понять різне [5, ст. 92].

Поняття «діти-сироти» наводиться у ст. 2 Закону України «Про основи соціального захисту бездомних громадян і безпритульних дітей», ст. 1 Закону України «Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування». Відповідно до цих законів дітьми-сиротами є діти, в яких померли чи загинули батьки.

Поняття «діти, позбавлені батьківського піклування» наводиться в трьох Законах України – ст. 1 Закону України «Про охорону дитинства», ст. 1 Закону України «Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування», ст. 2 Закону України «Про основи соціального захисту бездомних громадян і безпритульних дітей». Причому визначення, що містяться у двох перших законах, різняться від визначення в третьому законі. Так, у визначенні перших двох законів до категорії дітей, позбавлених батьківського піклування, віднесені:

- 1) діти, розлучені із сім'єю;
- 2) діти, батьки яких не виконують своїх батьківських обов'язків із причин, які неможливо з'ясувати у зв'язку з перебуванням батьків на тимчасово окупованій території України або в зоні проведення антитерористичної операції;
- 3) діти, які залишилися без піклування батьків у зв'язку з розшуком батьків органами Національної поліції, пов'язаним із відсутністю відомостей про їх місцезнаходження [6; 7].

Третій із зазначених законів не включає у визначення поняття «діти, позбавлені батьківського піклування» такої категорії дітей, як діти, батьки яких не виконують своїх батьківських обов'язків

з причин, які неможливо з'ясувати у зв'язку з перебуванням батьків на тимчасово окупованій території України або в зоні проведення антитерористичної операції [8].

Такі недоліки відносяться також і до поняття «складні життєві обставини», які згідно з ч. 1 ст. 252 СК України мають бути подолані дитиною, її батьками або іншими законними представниками. Законодавство застосовує два поняття стосовно складних життєвих обставин – «діти, які опинились у складних життєвих обставинах» та «дитина, яка перебуває у складних життєвих обставинах», наповнюючи їх різним змістом.

У ст. 1 Закону України «Про охорону дитинства» наводиться поняття «дитина, яка перебуває у складних життєвих обставинах», – це дитина, яка потрапила в умови, що негативно впливають на її життя, стан здоров'я та розвиток у зв'язку з інвалідністю, тяжкою хворобою, безпритульністю, перебуванням у конфлікті із законом, залученням до найгірших форм дитячої праці, залежністю від психотропних речовин та інших видів залежності, насильством та жорстоким поводженням у сім'ї, ухилянням батьків, осіб, які їх замінюють, від виконання своїх обов'язків, обставинами стихійного лиха, техногенних аварій, катастроф, воєнних дій чи збройних конфліктів тощо, що встановлено за результатами оцінки потреб дитини [9].

Поняття «діти, які опинились у складних життєвих обставинах» у законах відсутнє, однак донедавна містилося у п. 1.4 Інструкції з організації роботи підрозділів кримінальної міліції у справах дітей, затвердженій Наказом МВС України від 19.12.2012 р. № 1176, яка наразі втратила чинність. Ця інструкція визначала, що діти, які опинились у складних життєвих обставинах, – це діти, які потрапили в обставини, що порушують їхню повноцінну життєдіяльність та розвиток, у подоланні наслідків яких вони потребують допомоги (проживають у сім'ях, в яких батьки або особи, що їх замінюють, ухиляються від виконання батьківських обов'язків; залишилися без батьківського піклування; систематично самовільно залишають місце постійного проживання (перебування); зазнали фізичного, психологічного, сексуального або економічного насильства; розлучені із сім'єю та не є громадянами України) [10].

Аналіз наведених норм свідчить про те, що множинність визначення одного поняття по-різному в різних законах порушує принцип єдності юридичної термінології. Зовні воно видається незначним відхиленням, однак це невірно. Адже відмінності, що спостерігаються у визна-

ченні наведених понять, безпідставно надають їм різний правовий зміст, що тягне різні правові наслідки як для дітей, позбавлених батьківського піклування, так і для батьків таких дітей.

Використання в понятті «патронат» слова «дитина» свідчить про те, що патронат може бути встановлено над будь-якою дитиною, навіть за наявності в неї батьків. Адже термін «складні життєві обставини», також використовуваний у понятті «патронат», є дуже широким за своїм значенням, оскільки включає в себе як об'єктивні обставини життя людини, так і суб'єктивні. Так, ст. 1 Закону України «Про соціальні послуги» до складних життєвих обставин відносить обставини, спричинені інвалідністю, віком, станом здоров'я, соціальним становищем, життєвими звичками і способом життя, внаслідок яких особа частково або повністю не має (не набула або втратила) здатності чи можливості самостійно піклуватися про особисте (сімейне) життя та брати участь у суспільному житті [11]. А подолання батьками складних життєвих обставин, як це передбачено в цьому ж понятті «патронат», може ніколи не відбутися, адже інвалідність, вік та стан здоров'я іноді або й взагалі є тими факторами, які людина ніколи не зможе подолати. А такий фактор, як невиконання батьківських обов'язків, неможливо подолати через небажання це зробити.

Патронатне виховання дітей здійснюється на підставі договору патронату. За договором про патронат над дитиною орган опіки та піклування влаштовує дитину, яка перебуває в складних життєвих обставинах, в сім'ю патронатного вихователя (ст. 253 СК України).

Така форма влаштування дітей, позбавлених батьківського виховання, характеризується низкою особливих ознак, а саме:

- відносини патронатного виховання виникають на підставі укладення договору;
- договір про патронат – це відплатний сімейний договір;
- для виникнення патронатних правовідносин необхідна згода дитини, якщо вона досягла такого віку та рівня розвитку, що може її висловити;
- патронатне виховання має обмежений строком характер – не може перевищувати трьох місяців;
- за патронату батьківських прав не виникає, а дитина передається лише на виховання;
- між патронатним вихователем і дитиною не виникає аліментних зобов'язань.

На відміну від інших форм сімейного влаштування, патронатне виховання є найбільш гнучкою формою. Діти передаються на виховання на строк, який є необхідним для дитини, чітко розмежована

відповідальність із захисту прав дитини та визначені обов'язки сторін.

Патронатне виховання – це альтернатива усиновленню. Проте усиновлення та подальшого спільного проживання такі сім'ї не виключають. Все ж таки патронатне виховання має бути спрямоване на збереження зав'язків дитини з його біологічними батьками, а за можливості – на з'єднання дитини з рідною сім'єю.

Разом із тим натепер немає і єдиної наукової позиції щодо розуміння правової природи договору про патронат над дитиною. Останнє проявляється насамперед у відсутності єдиного узгодженого поняття договору про патронат над дитиною, а також у наявності цілої низки різноманітних підходів щодо визначення його галузевої приналежності.

Окрім цього, на думку деяких учених, патронат над дітьми – це правовий інститут не тільки сімейного, а й права соціального забезпечення, оскільки за такої форми родинного виховання в повному розумінні цього слова здійснюється соціальне обслуговування біологічних і соціальних сиріт [12, ст. 32].

Висновки. Отже, враховуючи вищевикладене, можна зробити висновок, що патронат є актуальним, але не новим інститутом для права України, його виникнення збігається в часі з першими спробами кодифікації норм сімейного права і належить до тих інститутів, які то включалися до законодавства, то, навпаки, виключалися з нього.

Патронат є особливою формою влаштування, метою якого є забезпечення захисту прав дитини, яка через складні життєві обставини тимчасово не може проживати разом із батьками/законними представниками, надання їй та її сім'ї послуг, спрямованих на повернення в сім'ю відповідно до найкращих інтересів дитини.

Зміст патронату – це тимчасовий догляд, виховання та реабілітація дитини в сім'ї патронатного вихователя на період подолання дитиною, її батьками або іншими законними представниками складних життєвих обставин. До сімей (осіб), які перебувають у складних життєвих обставинах, належать сім'ї (особи), які не можуть самостійно подолати або мінімізувати негативний вплив таких обставин, як відсутність житла, призначеного та придатного для проживання, жорстоке поводження з дитиною в сім'ї, відбування покарання у виді обмеження волі або позбавлення волі на певний строк, взяття під варту одного з членів сім'ї (особи) тощо.

Підставою виникнення відносин патронату є відповідний договір між органом опіки та піклування та патронатним вихователем. Правова природа даного договору є досить невизначеною.

Список літератури:

1. Фуштей Л. Історія становлення патронатних відносин в Україні. *Освітній простір України* : науковий журнал ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника». 2015. С. 19–20.
2. Лешанич Л.В. Історія розвитку патронату над дітьми в Україні. *Науковий вісник Ужгородського університету*. 2011. С. 178.
3. Конвенція про права дитини : Міжнародний документ від 20 листопада 1989 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/995_021 (дата звернення: 30.03.2020).
4. Сімейний кодекс України від 10.01.2002 р. № 2947–III / Верховна Рада України. *Законодавство України*. URL: <https://goo.gl/5FZj7G> (дата звернення: 30.03.2020).
5. Токарчук Л.М. Патронат над дітьми: Постанова проблеми. *Правова держава*. 2017. С. 92.
6. Про охорону дитинства : Закон України. Редакція від 09.08.2019 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2402-1> (дата звернення: 20.10.2019).
7. Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування : Закон України. Редакція від 31.08.2018 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2342-15> (дата звернення: 30.03.2020).
8. Про основи соціального захисту бездомних громадян і безпритульних дітей : Закон України. Редакція від 20.01.2018 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2623-15> (дата звернення: 30.03.2020).
9. Про охорону дитинства : Закон України від 26 квітня 2001 року № 2402-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2402-14#Text> (дата звернення: 30.03.2020).
10. Про затвердження Інструкції з організації роботи підрозділів кримінальної міліції у справах дітей : Наказ МВС України від 19.12.2012 р. № 1176. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/z0121-13> (дата звернення: 30.03.2020).
11. Про соціальні послуги : Закон України від від 19.06.2003 р. № 966-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/966-15> (дата звернення: 30.03.2020).
12. Сташків Б.І. Види матеріального забезпечення непрацездатних за сімейним законодавством. *Підприємництво, господарство і право*. 2003. № 7. С. 32.

Kravchuk M.B. THE PECULIARITIES OF PATRONAGE IN THE LEGISLATION OF UKRAINE

The article is devoted to the study of foster care, providing temporary care and upbringing in the family of foster carers. An analysis of the concepts of “foster care”, “orphans”, “children deprived of parental care”, analyzed the causes of foster care and foster care in Ukraine.

The introduction of foster care can provide the child with temporary care, upbringing and rehabilitation in the family of foster carers, which will ensure the full development of the child and his growth in a healthy environment necessary for his growth and formation as a person.

Such a form of placement of orphans and children deprived of parental care, as a patronage, causes in practice a lot of contradictions.

The development of patronage relations in Ukraine and the legislative consolidation of this institution are highlighted.

Legal science has preserved the most important theoretical and practical achievements of this form of placement of children deprived of parental care, as the patronage of previous years, developing and improving the relevant legal norms and adapting them to modern legislation and existing family law.

Analysis has been made of the Family Code of Ukraine, the Law of Ukraine “On protection of Childhood” wherein it is expressly established that one of the principal rights of every child is the right of being brought up in a family or under the conditions most closely resembling the family conditions, other subordinate normative legal acts: decree of the Cabinet of Ministers of Ukraine on approval of the “Procedure of establishing and functioning of the family of foster parents, accommodation, stay of the child in the family of foster parents”, Standard agreement on foster care and the “Procedure of payment for the services of foster parent and payment of social benefits for support of the child in the family of a foster parent”.

Also the legal problems of legal regulation of patronage legal relations are given and the analysis of features of legal regulation of institute of patronage education is carried out.

Key words: *foster care, orphans, children deprived of parental care, foster care, foster care.*